

Mål och riktlinjer

- *Den historiska dimensionen i Malmö skall hållas levande så att staden och landskapet blir intressant och spännande att leva i. Representativa delar av bebyggelse, miljöer och landskapspartier som illustrerar Malmös historia skall bevaras.*
- *I riksintresseområdena skall förändringar som berör den bebyggelse och de miljöer riksintresset är knutet till ske med största varsamhet och med respekt för dess karaktär.*
- *I de särskilt värdefulla områden som anges i översiktsplanen skall förändringar anpassas på ett sådant sätt att den värdefulla miljön inte förvanskas eller utplånas.*

Historisk dimension i bebyggelse och landskap

Malmö har en rik utvecklingshistoria. I ett sedan lång tid bebott jordbrukslandskap växte det på medeltiden fram en fiske- och köpstad som efter hand utvecklats till dagens moderna stad inriktad på handel, kommunikation, utbildning och administration. För förståelsen av denna långa utveckling är det väsentligt att representativa delar av stadens fysiska historia bevaras. Stadsbebyggelsen och jordbrukslandskapet utgör i sig själva de kanske viktigaste källorna till Malmös historia för gemene man.

Att fortlöpande värdera bebyggelse och miljöer från kulturhistorisk utgångspunkt är viktigt. På detta sätt skapas aktuella underlag för bedömning av vad som kan läggas till respektive tas bort utan att väsentliga kulturella värden går förlorade. Detta gäller inte bara stadens och landskapets byggnader och kvartersmönster, gårdar och vägnät utan även parker, planteringar, alléer, trottoarbeläggningar, belysning och färgsättning av utemiljöer etc.

Ställningstagande till riksintressen

Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer har pekat ut ett antal riksintressen för kulturmiljövården som det bedöms vara av nationellt intresse att skydda och vårda. I Malmö kommun finns fem sådana riksintressen:

- K 77 Alnarp–Burlöv
- K 114 Malmö
- K 128 Foteviken–Glostorp–Lockarp–Oxie
- K 181 Södra Sallerup.

Nödvändiga förändringar inom riksintresseområdena skall genomföras med stor varsamhet och respekt för såväl deras karaktär som miljön i sin helhet. Riksintresseområdenas värden beskrivs på s 157-159.

Beträffande riksintresset K 114 anser Malmö kommun att de restriktioner som följer av riksintresseklassificeringen i första hand skall avse de delar och objekt som riksintresset enligt områdesbeskrivningen är knutet till. Annan bebyggelse och andra delar av området berörs främst av det krav på hänsyn som närheten till en bevaringsvärd miljö kräver.

Kulturhistoriskt särskilt värdefulla områden

I översiktsplanen redovisas även områden som kommunen bedömer vara särskilt värdefulla från kulturhistorisk synpunkt enligt 3 kap PBL. De värdefulla områdena kan t ex:

- vara representativa, typiska för sin tid eller sin sort
- vara välbevarade eller i ”originalskick”
- ha ett högt konstnärligt egenvärde
- berätta något om sin tid.

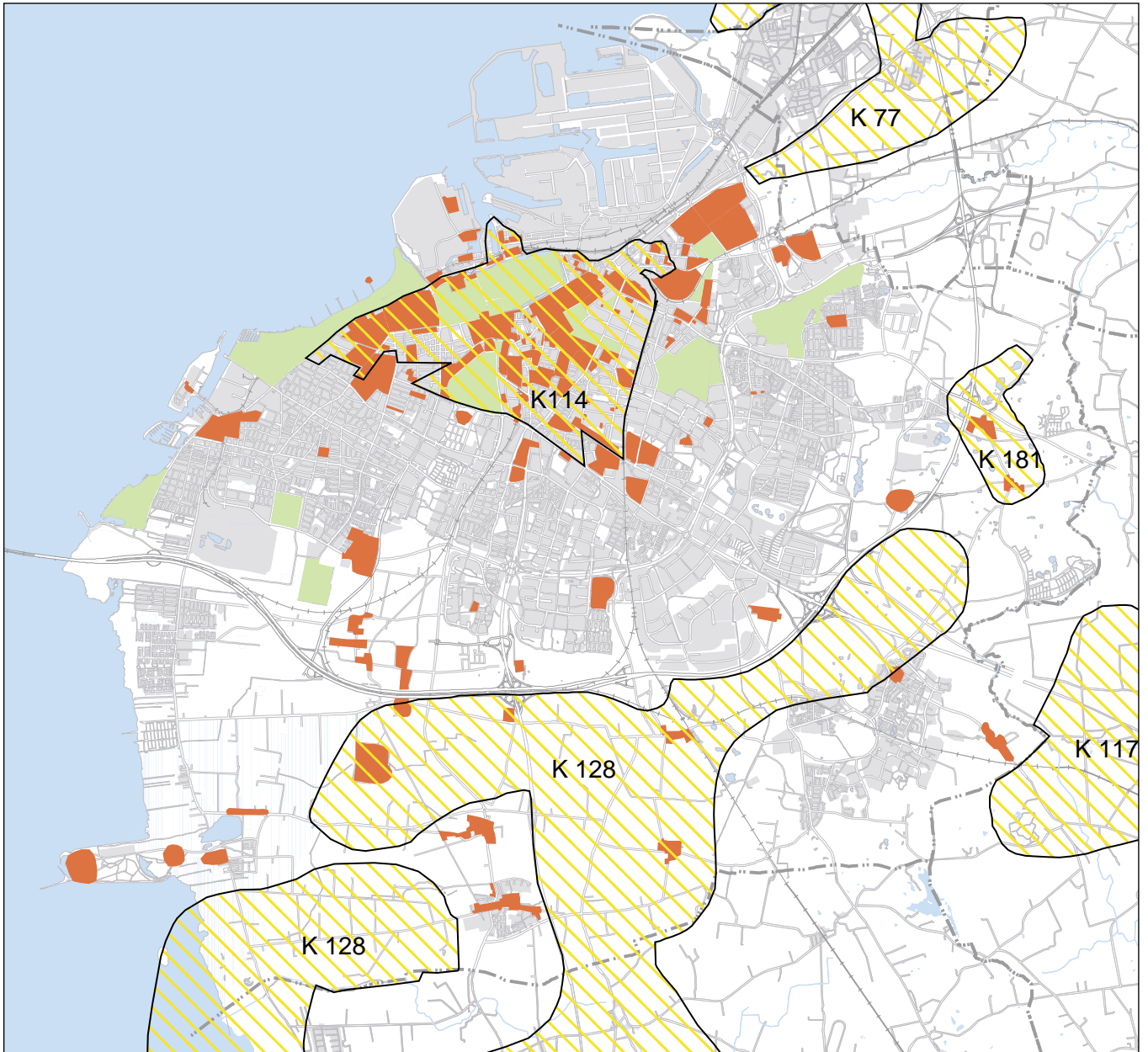
I samband med plan- och lovbeslut som berör dessa särskilt värdefulla områden måste de kulturhistoriska värdena beaktas så att de inte förvanskas eller omintetgörs. Områdena beskrivs på s 159-168 samt på särskild kartbilaga.

Fortfarande saknas underlag för värdering av vissa delar av kommunens bebyggelse. Inventering av den moderna bebyggelsen efter 1945 pågår, och ytterligare kompletterande bebyggelseinventeringar kommer att genomföras.

Arbete pågår också med ett kulturmiljöprogram för Malmö. Avsikten är att även detta program skall kunna användas som underlag i samband med planläggning och lovgivning.

Fornlämningar och värdefulla byggnader

Både i och utanför de beskrivna områdena finns fornlämningar och enskilda byggnader som är viktiga att bevara och vårda. På s 169–171 redovisas fornlämningar och fornlämningsområden samt byggnadsminnen och andra byggnader med kulturhistoriskt värde.

Kulturmiljö

- Kulturhistoriskt särskilt värdefulla områden: bebyggelsemiljöer
- Kulturhistoriskt särskilt värdefulla områden: stadsparker, rekreatiomsområden, friluftsområden etc.
- Riksintresse för kulturmiljövård

Skydd av kulturmiljön

I kommunens *översiktplan* redovisas områden och objekt som av staten klassats som riksintresse för kulturmiljön och sådana som kommunen bedömt vara skyddsvärda i ett lokalt perspektiv. I Malmö är bl a hela Gamla staden innanför kanalerna angivet som riksintresse. Rörsjöstaden, Davidshall, Rostorp och Mellanheden är exempel på områden angivna som lokalt särskilt värdefulla miljöer. I översiktplanen redovisar kommunen också med vilka medel – t ex skydd i detaljplan, utökad lovplikt, byggnadsminnesförklaring eller annat – man avser att skydda riksintressena.

I en *detaljplan* (tidigare kallad stadsplan) eller i en områdesbestämmelse betecknar ett litet ”q” att man slår vakt om helhetskaraktären i en miljö med värdefull bebyggelse. En q-märkning innebär att stor hänsyn skall tas till sådant som byggnadshöjd, materialval och färgsättning vid t ex om- och tillbyggnad. Genom varsamhetsbestämmelser, skyddsbestämmelser och rivningsförbud i detaljplanen kan man förhindra att byggnader förvanskas eller rivs.

Ett stort ”Q” i detaljplan betecknar att ett markområde ska användas för befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Ofta används uttrycket ”K-märkt” i olika sammanhang, inte minst i media. Begreppet K-märkt eller ”kulturmärkt” existerar dock inte i någon lag eller kommunal plan.

Byggnadsminne är det starkaste skydd en byggnad kan få. Länsstyrelsen har hand om och kan förklara en byggnad som byggnadsminne. För att en byggnad ska förklaras som byggnadsminne krävs att den är ”synnerligen märklig”. Märkligheten kan ha många olika grunder. Byggnaden kan t ex vara unik eller representativ för sin tid. Den kan också beskriva samhällshistoriska förhållanden, stå som symbol och ge identitet eller ha ett konstnärligt eller byggnadstekniskt värde. För att förändra någonting i byggnaden krävs tillstånd från länsstyrelsen.

Ett byggnadsminne ger ett starkare skydd än både lilla q och stora Q i detaljplan. Detaljplaner kan ändras av kommunen. Ett byggnadsminne kan däremot bara upphävas av staten, något som endast sker i undantagsfall.

I Malmö finns det tre statliga byggnadsminnen: Malmö Centralstation, Länsresidenset och Malmöhus. Dessa byggnader förvaltas av Statens Fastighetsverk. Dessutom finns det 21 byggnadsminnen som ej ägs av staten. De senaste byggnaderna som förklarats som byggnadsminnen i Malmö är Ribersborgs kallbadhus och Kompanihuset.

Vem som helst har rätt att föreslå att en byggnad blir byggnadsminne. En lista på byggnader som föreslagits som byggnadsminnen, s k ”frågaväckta objekt”, finns hos länsstyrelsen. Även parker kan bli byggnadsminnen, både Slottsparken, Kungsparken och Pildammsparken finns på ”frågaväckt”-listan.

Utöver formella regleringar kan en kommun också på andra sätt arbeta för att skydda kulturhistoriska intressen. Ju mer invånare och fastighetsägare vet om Malmös historiska minnen, desto större blir intresset för att vårda och bevara bebyggelse och landskap. Inventeringar, utredningar, programskrifter och annan information kan höja kunskapsnivån om Malmös bebyggelse och stadsmiljö. Genom handlingsprogram som t ex Malmö stadsmiljöprogram kan kommunen också utarbeta lokala riktlinjer för t ex uteserveringar, skyltar, gatubeläggningar, belysning m m.

Inventeringar och klassificeringar

Syftet med kulturhistoriska inventeringar och klassificeringar av bebyggelsen är att:

- informera om stadens och landskapets stora kulturvärden för allmänheten och väcka intresse för bebyggelsehistoria och byggnadsvård
- utgöra beslutsunderlag i det dagliga arbetet med detaljplanering och bygglovprövning
- bilda underlag till kulturmiljöprogram.

I början av 1950-talet stod Malmö inför en förnyelse av byggnadsbeståndet – en förnyelse som av sociala och eko-

Malmöhus är byggnadsminne och ägs av staten.

nomiska skäl bedömdes bli synnerligen omfattande. För att i samband härmed skydda de mest värdefulla husen genomfördes en första officiell inventering 1953.

Beroende på urvalskriterierna blev 1953 års inventering docksnabbt föråldrad, och när antalet rivningar ökade under inledningen av 1960-talet blev det aktuellt med en ny inventering. År 1964 beslöt stadsfullmäktige att tillsätta en kommitté ”för inventering av det äldre byggnadsbeståndet i Malmö”. Fortfarande var dock exploateringsintressena så starka att exempelvis stadsdelen Lugnet inte kunde räddas.

I början av 1980-talet väcktes ånyo frågan om en kulturhistorisk inventering av Malmös bebyggelse. Man var nu ense om att så mycket som möjligt av den äldre bebyggelsen måste bevaras och ville därför få grepp om karaktären på stadens äldre byggnader. Arbetet inleddes med inventering av *Rådmansvången* 1983. År 1989 låg *Malmö stadsbebyggelse – en översiktlig inventering* klar. I rapporterna markerades två olika typer av områden: ”särskilt värdefull miljö” och ”områden som bör detaljinventeras”. Den yttre miljön värderades endast i undantagsfall. (Sidhänvisningar till ”MSB” avser denna rapport).

Under årens lopp har det även gjorts en rad mindre utredningar med olika syfte och av skiftande användbarhet.

Som exempel kan nämnas:

Fridhem (planerad förtätning 1975)

Kirseberg (dispositionsplan 1977)

Limhamn (paragraf 38-utredning 1983-86)

Västra Sorgenfri (paragraf 38-utredning 1983)

Rörsjöstaden (paragraf 38-utredning 1984)

Egnahemsområden (paragraf 38-utredning 1985)

Fridhem, Västervång, Bellevue och Nya Bellevue (riktlinjer för förtätning 1991)

Davidshall (informationsskrift 1998).

Dessa äldre utredningar är idag svårtillgängliga, och i praktiken är det endast *Rådmansvången* och *Malmö stadsbebyggelse* som fått en mer allmän spridning. Det skulle därför vara önskvärt att det äldre materialet sammanställdes och uppdaterades och att *Malmö Stadsbebyggelse* kompletterades så att ”områden som bör detaljinventeras” blir inventerade och därefter klassificeras som ”särskilt värdefull miljö” eller utmönstras som mindre intressanta.

Inom ramen för länsstyrelsens projekt *Storstadens arkitektur i Malmö 1945–95* kommer en inventering av den moderna bebyggelsen att genomföras under åren 2000 och 2001. Stadsbyggnadskontoret och museets stadsantikva-

riska avdelning kommer också att utföra kompletterande inventeringar i bl a delar av Limhamn, Kirseberg, Gamla staden, Hamnen samt byarna och de större gårdarna. Detta arbete avses börja år 2001 och pågå under en femårsperiod.

Under 2000 påbörjas även en inventering av hoddor, bodar och annan enklare bebyggelse i stadens randzoner. I denna inventering kommer bl a fiskehoddorna i Limhamn, Sibbarp, Industrihamnen och vid Malmö museum att ingå.

Riksintressen

Beskrivningen av riksintresseområdena är hämtad från de skärande värdetexter som fogas till Riksantikvarieämbetets och Statens historiska museers beslut om riksintressen för kulturmiljövården.

K 114 Malmö

Motivering

Storstadsmiljö, residensstad och sjöfartsstad som i planstruktur och bebyggelse avspeglar sin historia som en av Danmarks viktigaste städer under medeltid och 1500-tal, efter 1658 en av Sveriges viktigaste gränsstäder med starka befästningar. Från mitten av 1800-talet en snabbt växande industristad genom den tidiga järnvägsutbyggnaden, där Malmö var slutpunkt för stambananätet, och närheten till kontinenten.

Uttryck för riksintresset

Lämningar av medeltidens och 1500-talets stad med den oregelbundna stadsplanen, medeltidens gatutorg i Östergatan, tomtstruktur och nya torgbildningar från 1500-talet. Sankt Petri kyrka, som var den största stadskyrkan i medeltidens Danmark, och andra medeltida byggnader, samt landets största samlade bestånd av byggnader från 1500-talet.

Fästnings- och garnisonsstaden, med rester av försvarsanläggningar som speglar befästningskonstens utveckling under främst 1500-, 1600- och 1700-talen, samt andra lämningar från den förindustriella epoken. Slottet med omgivande byggnader och bastioner, stadsbefästningar med kanalfrent och bastioner i Kungsparken, förvaltningsbyggnader, Ridhuset vid Drottningtorget. Stadsgårdar i Gamla staden och den småskaliga bebyggelsekaraktären, med många hus i tegel och korsvirke. Ett stort antal magasinsbyggnader. Spår i dagens planmönster och bebyggelse av den spontant framvuxna förstadsbebyggelsen som uppstod på grund av att befästningarna hindrade en utvidgning av stadskärnan. Bebyggelseutvecklingen under 1800-

Den mäktiga stenstadsbebyggelsen längs Regementsgatan ingår i riksintresseområdet K 114 Malmö.

talets början och mitt med exploateringen av befästningsmarken efter 1805 med nya torg och regelbundna rutnätskvarter, kanaler och planteringar.

Spår av den förindustriella stadens stadsjordar och omgivande landskap, såsom gamla vägsträckningar, ägo gränser, bebyggelse lägen och namn. Landerier och herrgårdar som skapades för det burgna borgerskapets rekreation men även för att få nödvändiga råvaror till manufakturerna, till exempel Rönneholm, Rosengård, Ribersborg och Bellevuegården.

Sjöfarts- och kommunikationsstaden, med hamnanläggningarna som successivt byggts ut på utfyllnadsmark alltsedan 1700-talets slut, stenkajer, fyrtorn och andra byggnader och anläggningar med anknytning till sjöfarten, hamnverksamheten och järnvägen. Stationen, invigd 1856, med senare om- och tillbyggnader. Bulltofta flygplats med hangar II från 1925.

Industrialismens stad, med 1800-talets och det tidiga 1900-talets industribyggnader samt bebyggelse som speglar boende- och levnadsvillkoren för olika samhällsskikt. Arbetarbebyggelse från olika perioder, bl a Sorgenfri, Sofielund och Kirseberg, enklare jugendbebyggelse vid Möllevängen, Folkets hus och andra folkrörelsebyggnader. Tjugotalsskicistiska områden vid Davidshallstorg, Rönneholm och Värnhemstorget. Egnahemsområdet Rosengård. Patricierhus från tiden kring sekelskiftet 1900 i innerstaden, Rörstjötaden och vid de förnämre gatustråken samt villabebyggelse i Fridhem. Den täta stenstadsbebyggelsen i storstadsmässig skala, kommunaltekniska anläggningar, offentliga byggnader, Allmänna sjukhuset som utgör en provkarta på olika arkitekturstilar och vårdideologier från 1890-talet fram till idag.

Välfärdssamhällets stadsbyggande med grannskapsenheter och olika bostadsområden. Planmönstren, skilda byggnadstyper och stort inslag av grönska i Ribershus, Friluftstaden och Mellanheden. Monumentala byggnader som

Stadsteatern, Trygghuset och Kolgahuset och det postmodernistiska Wallenbergcentrum.

De många och stora parkerna med tillhörande utsmyckningar och byggnader som speglar en utveckling från det tidiga 1800-talets promenader utmed kanalerna till 1900-talets anläggningar. Kyrkogårdar från skilda tider. Nöjeslivets byggnader och rekreativmiljöer som Folkets park, Ribersborgsstranden med sitt kallbadhus och Gamla idrottsplatsen.

Andra malmöitiska särdrag som den flacka stadsprofilen, bebyggelsetraditionen med mycket tegelhus, ofta med kontinental prägel, passager för fotgängare genom de större kvartersblocken, trottoarer satta med Höganäsklinker, utformningen av gatumöblemang och detaljer i det offentliga rummet.

K 128 Foteviken-Glostorp

Motivering

Vidsträckt öppen slättbygd utmed Öresundskusten med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet med talrika och landskapsdominerande fornlämningsmiljöer samt flera kyrkbyar.

Uttryck för riksintresset

Betade strandängar med inslag av fornlämningar, t ex Sjöstorpsdösen och Pile ringvall. Stora omfattande stråk med bronsåldershögar vid bl a Oxie, Lockarp och Glostorp. Öppet, uppodlat landskap av skifteskaraktär med kyrkbyarna Glostorp med medeltida kyrka, omgestaltad under 1800-talet, och Lockarp med kyrka från 1885-86 samt flera byar av medeltida ursprung, Naffentorp, Skumparp och Fjärdingslöv. De stora gårdarna Katrinetorp och Petersborg. Lockarps stationshus.

Detta riksintresseområde berör även Vellinge kommun.

K 181 Södra Sallerup

Motivering

Fornlämningsmiljöer med unika flintgruvor från förhistorisk tid, samt sockencentrum och bymiljöer.

Uttryck för riksintresset

Flintgruvor med påvisad användning redan under yngre stenålder och fortsatt brytning av kalk i området in i vårt eget sekel. Södra Sallerups välbevarade kyrkby och sockencentrum, medeltidskyrka, Wowragården med rötter i 1600-talet, klockaregården, äldre vägnät med betydelse för förståelsen av landskapets utveckling samt sambandet med Östra Kattarps väl bevarade landsby.

K 77 Alnarp-Burlöv

Detta riksintresse är huvudsakligen beläget i Burlövs kommun och berör endast marginellt Malmö kommun.

Motivering

Odlingslandskap i öppen slättbygd kring Burlövs kyrkby med av rationella brukningsmetoder och storgårdar präglad landskap successivt framväxet ur en förhistorisk bosättningskontinuitet.

Uttryck för riksintresset

Fornlämningsmiljöer i fullåkersbygden i form av stenåldersboplatser och flera bronsåldershögar.

Regionala intressen

Kulturhistoriska intressen på regional nivå finns beskrivna i *Kulturminnesvårdsprogram för Skåne* (1984). Dessa intressen sammanfaller till största delen med riksintressena och de lokala intressena och redovisas därför inte särskilt.

Lokala intressen (Särskilt värdefulla områden)

Kommunens urval av särskilt värdefulla områden enligt 3 kap. PBL är gjort mot bakgrund av en detaljerad beskrivning av Malmös bebyggelse och kulturlandskap. Bebyggelsen har därvid indelats i åtta "stadskaraktärer" och landskapet i fem "landskapskaraktärer" (se kartbilaga *Stads- och landskapskaraktärer*). Redovisningen av särskilt värdefulla områden i detta avsnitt följer denna indelning (se kartbilaga *Kulturhistoriskt värdefulla områden*). Övergripande riktlinjer för bebyggelsemiljön i respektive områdestyper har redovisats ovan i kap. 3 avsnitten Befintlig stadsmiljö och Områden utanför tätbebyggelsen (s 98–115).

Det bör noteras att det såsom nämnts ovan finns luckor i de inventeringar som ligger till grund för urvalet av särskilt värdefulla områden. Den moderna bebyggelsen (efter 1945 och framför allt efter 1960) samt industribebyggelsen har endast behandlats översiktligt. Det finns också ett antal geografiska områden som inte är inventerade (bl a delar av Limhamn, Kirseberg, Gamla staden och Hamnen samt byar och större gårdar). Nedanstående redovisning kan därför inte betraktas som komplett, och när förändringar aktualiseras i nämnda områden är kompletterande utredning och värdering nödvändig.

STADSKARAKTÄRER

1. Tät kvartersstad

Generellt utgör stenstaden i sin helhet ett kulturhistoriskt

värdefullt område och större delen ingår i riksintresset Malmö stad. Vissa miljöer kräver särskild varsamhet.

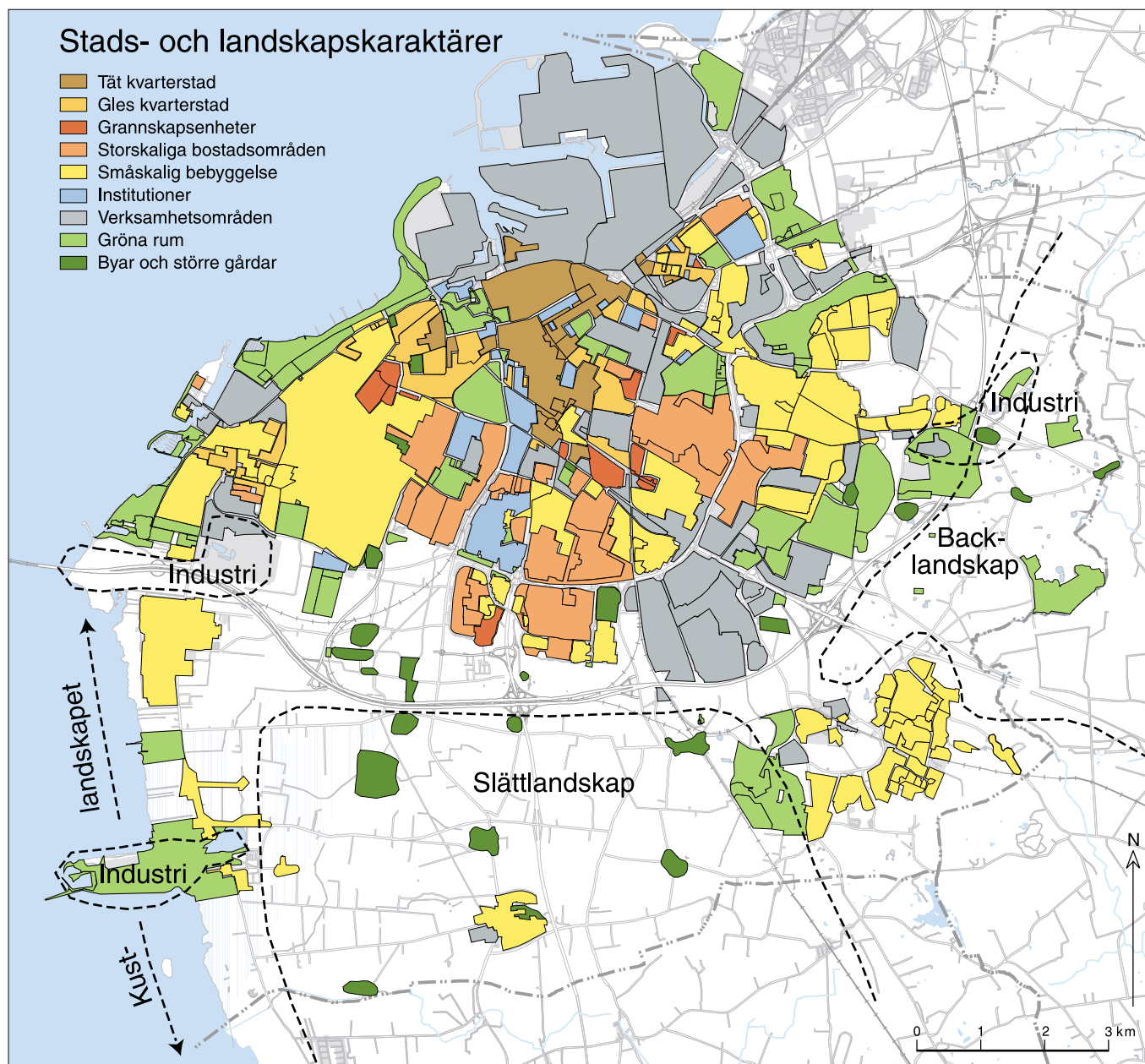
A. Staden innanför kanalen

Det är för närvarande svårt att utpeka enskilda byggnader innanför kanalerna som särskilt värdefulla då moderna inventeringar för området saknas. Generellt bör all bebyggelse som uppförts före 1945 behandlas med största varsamhet. Samma gäller det äldre gatunätet, kvartersindelningen, äldre tomtstruktur, torgen, befästningsanläggningar från skilda tider, grönområden och parker.

B. Stenstaden (c:a 1860-1930)

Rörsjöstaden, Kungsgatan och Regementsgatan

Rörsjöstadens västra del, från Amiralsgatan till St: Pauli kyrka visar på en rad intressanta företeelser. Paradgatan Kungsgatan lades ut vid sekelslutet som en för sin tid typisk stadsplan med ljus, luft och grönska längs en bred paradgata vilken kantas av högre bebyggelse. Centralpunkten i stadsplanen utgörs av S:t Pauli kyrka som getts en utformning av centralkyrka i bysantinsk stil. I Rörsjöstaden finns en sammanhängande stadsbild som visar ett halvt sekels arkitektur- och bostadsideal från 1870-talets nyklassicism till 1930-talets funktionalism.

Utmed Regementsgatan på båda sidor om Södra Förstadsgatans mynning och västerut till Fersens väg reser sig mäktiga stadshus av stort arkitektoniskt värde.

Möllevången

Den täta kvartersbebyggelsen kring Möllevångstorget uppfördes för arbetarbefolkningen under 1900-talets första decennium. En stor del av bebyggelsen är utförd i jugendstil.

Lugnet och Davidshall

I byggnaderna på båda sidor om Södra Förstadsgatan kan man fortfarande avläsa utvecklingen från enkel tillfartsväg fram till modernt köpstadsstråk. Även enstaka byggnader som vittnar om områdets tidigare historia exempelvis saluhallen vid Föreningsgatan och delar av bebyggelsen längs Amiralsgatan. Bland moderna byggnader kan speciellt riksbankshuset i kv Uven nämnas. I Davidshall är det främst husen längs Södra Förstadsgatan och byggnaderna vid Regementsgatan. Se MSB s 32 och 64.

Rönneholm

Husen längs Regementsgatans södra sida från Mariedalsvägen till Beridaregatan rymmer hus med stora arkitektoniska kvaliteter från skilda perioder. (MSB s 76-81).

Östervärn

Stenstadsbebyggelsen är väl samlad inom Sallerupsvägen, Nobelvägen, Höstgatan och Lundavägen samt kv Svante. Väl sammanhållen stenstadsmiljö med byggnader från sekelskiftet och 1920-talet av genomgående god arkitektonisk kvalitet. Byggnaderna utgör också delvis en inramning till Värnhemstorget. Längs Lundavägen finns också några små hus av typisk utfartskaraktär. (MSB s 104-106).

Davidshall och delar av Hästhagen

Davidshall är med sin väl genomförda stadsplan och 20-talsklassicistiska arkitektur av stor vikt för Malmös identitet. I Hästhagen finns en snarlik bebyggelse med Pilstorps-parken och Sockerbolagets hus som karaktärsskapande element. De båda områdena hålls samman av grönskan längs Fersens väg. (MSB s 32-37, 50-53).

Västra Sorgenfri

Vid hörnet av Amiralsgatan–Föreningsgatan finns två kvarter med god sekelskiftesarkitektur som på ett påtagligt sätt skapar en kraftfull miljö. I kv Ledebur finns ett antal sammanlänkade hus från skilda tidsepoker som ytterligare framhäver stenstadskaraktären.

Kring S:t Knuts torg finns ett antal stora kvarter med tjugotalsklassicerande stadsbebyggelse. Ut mot gatorna utgör

byggnaderna slutna fasadräckor men gårdarna är stora och grönskande.

Värnhem

Utmed Föreningsgatan finns slutna stenstadsbebyggelse av god arkitektonisk kvalitet uppförd under 1900-talets första hälft.

Inre hamnen

Längs Skeppsbron och Carlsgatan finns bebyggelse av hög kvalitet från sekelskiftet fram till 1990-talet. Slagthuset, Hushållningssällskapet, Centralposten, Centralstationen, Börshuset och Kolgahuset kan nämnas som intressanta representanter för olika strömningar inom arkitekturen.

2. Gles kvartersstad

Dammfri

Området är typiskt för den vidare utvecklingen av den öppna kvartersstaden där tillgängligheten till de öppna gårdarna ökas. Till de viktigare delarna hör punkthusen vid Ängdalaplan, experimenthusen i kv Hilleröd och grönområdet och byggnaderna kring Bobergsängen, observera siktlinjen mot Pildammstornet. (MSB s 28).

Ellstorp

Bebyggelsen är uppförd enligt lamellhusprincipen men med en större nästan slutna gård i centrum. Stora grönytor utgör en viktig del av områdets karaktär. Byggnaderna har fått en arkitektonisk utformning som är typisk för Malmö under andra halvan av 1930-talet och början på 1940-talet. Funktionalismen utgör själva grunden men en rad tjugotalsklassicerande drag och detaljer har tillförts. (MSB s 38).

Kronborg

Området har i huvudsak sina rötter i den andra halvan av 1940-talet. Här finns generösa grönytor i en lamellhusplan där husen vänder gavlarna mot Pildammsparken. Speciellt bör Bobergsängens siktlinje mot Pildammstornet noteras. (MSB s 58-60).

Lönngården

En väl avvägd funktionalistisk stadsplan har använts för detta område. Arkitekturen är mer ”funktionalistisk” än vanligt för att vara i Malmö. (MSB s 68-69).

Ribersborg

Ett smått legendariskt område med en funktionalistisk stadsplan signerad Erik Bülow Hübe 1936. Intentionerna i planen slutfördes under 1950-talet. Hela området får anses ha ett högt värde men kvarteren Peterstorp, Beritsholm och Asker intar en särställning.

Rostorp

Utmed Lundavägen ligger u-formade trevåningshus av god arkitektonisk kvalitet med öppna gårdar mot egna-hemsområdet. (MSB s 124-126).

Rådmansvången

K v Kappelryggen, fyra klassicerande byggnader uppförda 1929 på en lamellhusplan. Kv Kaplanen med u-formade hus kring öppna gårdar. Byggnaderna är uppförda på 1940-talet.

Västra Sorgenfri

Söder om S:t Knuts torg finns en mindre stadsdel med lägre hus. Området har stadens första lamellhusplan (från 1927) och är ett gott exempel på trädgårdsstad. Trädgårdar och grönska utgör ett betydande inslag i miljön. Speciellt intressant är platsbildningen S:t Eriks plan med Sorgenfriskolan som fondbyggnad. En del god funktionalistisk bebyggelse finns också i området. Mindre lyckade fasadinklädnader och fönsterbyten har tyvärr genomförts under 1970-talet. (MSB s 98-100).

Kirseberg

Utmed S Bulltoftavägen och Vattenverksvägen finns exempel på väl bibehållen bebyggelse från tiden före första världskriget. Ytterligare inventering av området erfordras.

3. Grannskapsenheter

Mellanheden

Området utgör ett av de äldsta och kanske bäst planerade grannskapsenheterna i Malmö. Områdets viktigaste delar är Stjärnhusen, flervåningshusen längs Köpenhamnsvägen (MSB s 76-79), trevåningshusen i områdets norra del och det centralt belägna grönområdet med skolor. (MSB s 152-154).

Augustenborg

Området är uppbyggt på Augustenborgsgårdens mark, och själva bostadsområdet består av höga ganska tätt placerade byggnadskroppar med sparsmakat utsmyckade detaljer. I området finns ett väl avgränsat torg som behållit sin ursprungliga femtiotalskaraktär. (MSB s 196-199).

Persborg

Området har liksom Augustenborg sitt torg avskilt från den övriga bebyggelsen. Områdets bostadshus har byggts om kraftigt under senare år men helheten och den intressanta stadsplanen med utifrån matade tillfarter är intakta (MSB s 224-227).

Östra Sorgenfri

Grannskapsenheten Gröningen begränsas av Östra Farmvägen och Amiralsgatan. Bebyggelsen är av god teknisk och arkitektonisk kvalitet. Områdets planlösning är omsorgsfullt genomarbetad med väl disponerade grönytor. (MSB s 110-112).

4. Storskaliga bostadsområden

A. Nya stadsdelar i stor skala

Östra Sorgenfri

1950-talsbebyggelse av god teknisk och arkitektonisk kvalitet, både vad gäller fasadutformning och planering. Den röda tegelarkitekturen och de återkommande formerna gör att kvarteren är enhetliga utan att vara enformiga. (MSB s 110-112).

Blekingsborg

1950-talsbebyggelse med tidstypiska 4-12-våningshus i gult tegel. (MSB s 180-183).

Segevång

Området har en speciell karaktär med sin långa långa och de höga lamellhusens förskjutna placering. På så sätt begränsas siktlinjerna och området får trots sin stora skala en intimare karaktär. (MSB s 128-130).

B. Serieproducerad bebyggelse

Rosengård är ett av landets största miljonprogramområden och är som sådant ett viktigt historiskt dokument. Utpekandet gäller dock ej hela området utan endast den del som tidigare tagits ut i den översiktliga inventeringen, d v s Servicehuset i kv Byrådirektören som är omsorgsfullt utformad och tidstypisk för perioden kring 1970. (MSB s 228-231).

5. Småskalig bebyggelse

A. Traditionell bebyggelse och f d municipalsambällen

Håkanstorp

I kv Blekinge, Kaprifolen och Kungsljuset finns rester bevarade av ett litet, tätt bebyggt förstadsområde från tidigt 1900-tal. (MSB s 46-47).

Norra och Södra Sofielund

Traditionell bebyggelse från den tid då Sofielund var municipalsamhälle.

Videdal

Kv Torshög och delar av kv Skuggnävan utgör en välbevarad enklav av äldre bebyggelse med skola, husmanshus av lantlig karaktär och äldre egna-hemsvillor. (MSB s 244-247).

Kirseberg

Aktuell inventering över området saknas. Här finns landsbygdsbebyggelse blandad med stadsbebyggelse från 1850-talet och framåt.

Limhamn

Aktuell inventering över området saknas. Huvuddelen av den traditionella bebyggelsen är från den senare delen av 1800-talet då Limhamn var fiskeläge och industrisamhälle. Vissa delar är dock från tiden före industrialiseringen.

*B. Villabebyggelse**Fridhem*

Aktuell inventering över området saknas. Området präglas av villabebyggelse av högt arkitektoniskt värde i stilar från nationalromantik och blandformer mellan jugend och barock till modernism.

Rönneholm

I kv Torsten uppfördes mellan 1907 och första världskriget ett antal större villor, företrädesvis i jugend. Byggnaderna ligger i allmänhet indragna på större tomter omgivna av djup grönska. (MSB s 76-79).

Solbacken

Längs Bellevuevägen och i de närliggande kvarteren finns flera större sekelskiftesvillor, företrädesvis i jugend och senbarock. Vid Marieholmsvägen finns ett antal välbeva-

rade egnahemsvillor samt villor i engelsk stil. Vid Långåkersvägen finns en väl sammanhållen rad med funktisvillor. (MSB s 186-188).

Håkanstorp

I kvarteren kring Danska vägen finns ett typiskt reglerat egnahemsområde från 1920-talet. En del av husen har i stort behållit sin ursprungliga karaktär. (MSB s 46-49).

Johanneslust

Reglerat egnahemsområde (den s k Flygstaden) som började byggas 1919. Området har arkitektoniska och socialhistoriska värden. (MSB s 120-122).

Rostorp

Reglerat egnahemsområde från 1923-1925. Karaktärsfullt område med arkitektoniska och socialhistoriska värden. De stora trädgårdarna och den öppna platsen bäddar in hela området i mjuk grönska. (MSB s 124-126).

Västra Kattarp

Den sk Rosengårdsstaden är en av landets äldsta egnahemsområden, vilket påbörjades redan 1911. Egnahemshuset hade i början en tydlig jugendkaraktär. Endast några få hus av den äldsta typen är fortfarande i ursprungligt skick. Området fortsatte att växa under 1920-talet med för perioden typiska egnahemshus. (MSB s 234-236).

Friluftsstaden från 1943-48 tillhör Malmös särskilt värdefulla områden.

C. Gruppomsråden (radhus och kedjehus)

Johanneslust

Radhusområde längs Sallerupsvägen från 1930-talet. Byggnaderna har till stora delar klätts in med fasadtegel men har trots det behållit mycket av sina ursprungliga kvaliteter. (MSB s 120-122).

Rosenvång

Radhus i gult tegel från 1942 som delvis inramar Vanåsparken. (MSB s 160).

Västervång

Friluftstaden från 1943-48 med lyrförmad stadsplan, grönområden, hotell Horn och Erikslusts kopparhus (1962). (MSB s 168-170).

Hindby

Kvarteren kring Kristinaparken utgör en väl sammanhållen miljö av en och tvåvåningshus, ofta sammanbyggda till radhus. Bebyggelsen tillkom på 1940-talet och uppfördes efter en tio år äldre plan. (MSB s 216-218).

Riseberga

Vid Dammtorpsvägen ligger kv Ranberga, Rishälla och Dammhälla som under tidigt 1950-tal bebyggdes med friliggande villor och radhus i en lokalt inspirerad byggnadsstil med höga sadeltak och vindskivor i liv med gavelfasaderna. (MSB s 240-242).

6. Institutioner och stiftelser

A. Institutionsbältet

Institutionsbältet utgörs av ett antal offentliga byggnader längs Drottninggatan och Regementsgatan. I Regementsgatans västra del framstår gatans paradkaraktär med parken och stadsbiblioteket på norra sidan och institutionsbyggnader på den södra sidan.

Kv Ruth med *Oxie och Skytts härads tingshus* uppfört 1904 och *Industriverkens* administrationsbyggnad från 1931.

Länsstyrelsens stora komplex uppfördes i kv Nora och Karin. Den äldre kontorsbyggnaden i kvarteret Karin byggdes 1933 medan plåthuset i samma kvarter uppfördes 1975. År 1980 uppförda byggnaden i kv Nora.

Huvudbrandstationen i kv Eva uppfördes 1894 och den i samma kvarter uppförda *Latinskolan* stod färdig 1879.

I kv Sparvens östra del uppfördes en ny byggnad 1975 för *Televerkets* räkning viken ersatte en äldre tjugotalssklassicistisk byggnad i samma kvarters västra del. Den äldre uppfördes 1929.

Härefter följer fyra kvarter med praktfull stenstadsbebyggelse innan institutionsbältet åter tar vid. Den första enheten är *S:t Petri läroverk* från 1908. Sju år tidigare hade Malmö Museum fått nya lokaler i Slottsparken i en byggnad som så småningom skulle rymma *Malmö Stadsbibliotek* vilken nyligen fått ett prisbelönt nytillskott. *Simbällsbadet*, nuvarande Aq-va-qul, uppfördes 1961 intill *Malmö Borgarskola*. Den senare uppfördes 1934.

B. Universitetssjukhuset

Allmänna sjukhuset

Sjukhusets byggnader är i huvudsak uppförda efter paviljongprincipen med en byggnad vart tionde år sedan sjukhusets grundläggning 1896. Man kan här avläsa sjukhusets utveckling och dessutom få en provkarta på arkitektoniska stilar under de senaste 100 åren. (MSB s 20-21).

Flensburgska barnsjukhuset

Uppfört 1913 i väl genomförd senjugend. Byggnaden har socialhistoriska och arkitektoniska värden. (MSB s 176-178).

C. Övriga

Rådmansvången

Delar av området låg innanför de s k donationsjordarna och är därför rikt på stiftelsebyggnader. I kv Abboten finns två stiftelsebyggnader: Malmö Hantverkarförnings stiftelse från 1916 och Carl och August Österbergs stiftelse från 1910. I kv Dekanen som numera helt upptas av Pildammsskolan finns AB Malmö Barnhem uppfört 1901. Tjänarinnehemmet i kv Havsuttern uppfördes

Allmänna Sjukhusets äldsta byggnad är från 1896.

1904. En annan institutionsbyggnad i kvarteret är den 1915 uppförda pastorsexpeditionen för S:t Johannes församling. I kv Klerken ligger von Conowska och Gersoniska stiftelserna uppförda 1928. I samma kvarter ligger Tandläkarhögskolan, uppförd 1947 i en stil som snarast kan kallas klassicerande funktionalism.

Värnhems sjukhus

Främst är den sk Arbetsinrättningen från 1897 av stort värde men även de tjugotalsskicistiskt inspirerade husen i Nobelgården och Celsiusgården är väsentliga. (MSB s 54-55).

Värnhem

F d Epidemisjukhuset i kv Lärkträdet, uppfört år 1882. Småbarnsskolan i samma kvarter (vid Zenithgatan) är en vacker liten nationalromantisk byggnad.

Östra sjukhusen

Området påbörjades 1932 och kompletterades under 1940-talet. Byggnaderna har arkitektoniska kvaliteter och socialhistoriska värden samt ligger väl inbäddade i grönska. (MSB s 128-130).

Folkets Park

Sveriges äldsta Folkets Park från 1893. Anläggningen har rötter i Frans Suells parkanläggning från 1700-talets slut.

Malmö Stadion

Malmö Stadion uppförd till fotbolls-VM 1958. Säregen arkitektur som har stor betydelse som identitetsskapare för många Malmöbor. (MSB s 190-191).

7. Verksamhetsområden

A. Hamnar

Systematisk inventering av Hamnen saknas. I Västra hamnen finns äldre delar av Kockums varv, den stora valskvarnen och Västra station med tillhörande godsmagasin.

Byggnader med anknytning till hamnverksamheten är *Tullhuset* från 1875 (idag Börshuset), *Hamnkotoret* från 1835 och *Hamnförvaltningens* byggnad från 1910.

Sjömansgården, både Brunius byggnad från 1851 och Anshelms skickligt komponerade tillbyggnad från 1970.

B. Kontor, industrier och stormarknader

Kompletterande inventering av bebyggelsen i industriområden pågår.

Järnvägsverkstäderna

Verkstadsområde för Simrishamnsbanan som uppfördes

från slutet av 1910-talet med bl a kontorsbyggnader, verkstäder och bostadshus.

Kirseberg

I kv Sporren ligger f d Allhems funktionalistiskt inspirerade förlagshus som idag fungerar som företagshus och har lokaler för utbildning.

Johanneslust

Sydgas kontorsbyggnad i kv Helikoptern har arkitektoniska kvaliteter. (MSB s 120-123).

Sofielunds industriområde

På en hörntomt i kv Intäkten ligger en av stadens få funktionalistiska småindustrier. Byggnaderna uppfördes för Saturnus som fortfarande finns kvar här. Speciellt anmärkningsvärd är den tidstypiska reklamskylten.

I kv Kampen ligger, insprängd bland yngre byggnader, den stora "Bleckvarufabriken" ritad i jugendstil 1916. I samma kvarter ligger en omsorgsfullt utformad byggnad ritad för Ljungdals lampfabrik 1946.

I kv Vändrosten vid Norbergsgatan ligger en liten fint utformad industribyggnad med sågtandat norrljustak ritad 1944 för Malmö Triåfabrik.

I kv Masugnen uppfördes 1946 en gul tvåvåningsbyggnad för industriändamål, troligen av fastighetskontoret, vilken omedelbart togs i anspråk som bostadshus.

I kv Lyckan reser sig vid Lantmannagatan Pågens bagerier med huvudbyggnad ritad från 1970 och i kvarterets norra del finns rester efter Metzéns Färgeri.

I kv Facklan startades Maskinfabriks Aktiebolaget Thule år 1908. De äldsta delarna av fabrikskomplexet i kvarteret är troligen från detta år. Den stora maskinhallen byggdes 1942 medan övriga delar uppfördes 1914-16.

Sorgenfri industriområde

Här har stora delar rivits under den senaste tioårsperioden och området måste inventeras om. Här finns dock en del byggnader med intressanta kvaliteter.

Värnhem

Malmö skofabrik i kv Dadeln, uppfört i en stram, förskelskiftet typisk industriarkitektur. (MSB s 94-97).

Flensburg

I kv Bohus ligger delar av f d Malmö bomullsväveri AB

(MAB). Sedan 1980-taler utnyttjas byggnaderna av Mobilia stormarknad.

Heleneholm

I kv Hälsingland ligger f d Malmö Strumpfabrik med intressant industriarkitektur.

Limhamns skeppsvarv

F d varvsindustri. Byggnaden utnyttjas idag till skola, träningslokal och butik. Vid industribyggnaden ett gammalt lotshus.

8. Gröna rum

Generellt kan sägas att alla gröna rum i staden är värdefulla miljöer då de förutom att de förbättrar miljön socialt och ekologiskt även skapar struktur och identitet åt staden. I stadens intresse ligger att bevara och utveckla de gröna rummen såväl om de ligger insprängda i bebyggelse som om de ligger som solitärer i stadsmiljön. De gröna rum som här har utpekats är de miljöer som utmärker sig genom att vara unika i sitt slag och därför har ett större intresse även utanför stadens gränser att lyfta fram.

A. Stadsparker

Kungsparken är en park som inspirerats av Englands romantiska stadsparker.

Slottsparken markerar ett nytt parkideal med en ny syn på en parks funktion. Den stela prydnadsparken ersattes med en med slitstark vardagspark.

Pildammsparken där stadsingenjören Erik Bülow-Hübes nyklassicistiska del med den cirkulära festplatsen ”Tallriken” i centrum brukar lyftas fram som en milstolpe bland de moderna parkerna i Skandinavien.

Beijers park

Parken tillkom i slutet av 1800-talet efter ett privat initiativ från bröderna Beijer och är Malmös främsta exempel på en stadsdelspark. Parken är till yta och uppbyggnad exemplarisk för att fungera som mötesplats och knutpunkt i stadsdelen Kirseberg.

B. Natur- och rekreationsområden

Ribersborg, Sibbarp och Öresundsparken

De tätortsnära badstränderna visar på flera intressanta företeelser. Sibbarp och Ribersborg är de första exemplen på landskapsparker i Malmö. De generösa strandlandskapen inspirerade från strandnära grönstråk i USA innehåller förutom möjlighet till havsbad även en tillgång till ett stort rekreationsområde.

Bulltoftaparken

Bulltoftaparken är ett av Sveriges första exempel i modern tid på en storskalig landskapspark uppbyggd enligt gamla metoder med små landskapsplantor.

C. Övriga solitärparker

Magistratsparken

Magistratsparken har en intressant historisk bakgrund med den s k donationsjorden —kallad ”Magistratens löningsjord” —och trädgårdar tillhörande ”Magistratsvillorna”.

D. Kyrkogårdar

Kyrkogårdar är lagligt skyddade och marken får därför ej förändras eller användas i annat syfte. De kyrkogårdar som här lyfts fram är unika både ur historisk och arkitektonisk synvinkel.

Gamla kyrkogården

Kyrkogården som anlades under åren 1820-1822 är en betydelsefull grön oas och en historiskt intressant och välbevarad kyrkogård mitt i centrala Malmö.

Östra kyrkogården

Kyrkogården är välkänd över hela norra Europa för sin storslagna arkitektur och anses vara ett av de främsta exemplen på en nyklassicistisk kyrkogårdsanläggning.

Dessutom *S:t Pauli norra, mellersta och södra kyrkogårdar* samt *Limhamns kyrkogård*.

E. Särskilda friluftsområden

Malmö tillhör de städer i Sverige som var först med att bygga upp en kolonirörelse. De koloniområden som lyfts fram här är de historiskt sett mest intressanta.

Östra sommarstadens och Zeniths koloniområden

Dessa koloniområden är några av Sveriges äldsta och innehåller små fina kolonistugor som bygger på den svenska tråhustraditionen.

Elinelunds och Mossängens sommarstad

Gamla idrottsplatsen

Gamla idrottsplatsen ligger insprängd mellan Magistratsparken och Pildammsparken och utgör en viktig länk i stadens tydligaste gröna stråk. Idrottsplatsen har en storlek och en uppbyggnad som vittnar om det tidiga 1900-talets idrottsutövande.

LAN DSKAPSKARAKTÄRER

1. Kustlandskapet

Strandängarna har utgjort betesmark till de kustnära by-

Flensburgska gården, en handelsgård med anor från slutet av 1500-talet, är förklarad som byggnadsminne.

arna. Utblickarna från slätten mot Öresund är viktiga för bygdens karaktär. Här finns fornlämningar över och under mark och höga botaniska värden.

2. Slättlandskapet

Det sydvästska slättlandskapet är ett bördigt odlingslandskap med långa utblickar mot havet. Det är främst präglad av dagens industriella jordbruk, men här finns också många lämningar från förhistorisk tid och karakteristiska drag från de medeltida jordbruksbyarna och 1800-talets mer spridda bebyggelsemönster. Ägo- och vägnät och pilealléer vittnar om äldre förhållanden. Se även avsnitt 5. Byar, landerier och gårdar.

3. Backlandskapet

Backlandskapet utmärks av kuperad topografi och inslag av småvatten och spridd vegetation. Jämfört med slättlandskapet är det mer småskaligt med större variation i markanvändningen. Backlandskapet har stort estetiskt värde och stor potential för det rörliga friluftslivet. Se även avsnitt 5. Byar, landerier och gårdar.

4. Industripräglade områden

Från andra hälften av 1800-talet började Malmös naturresurser i form av kalk och krita att utnyttjas i industriella former. Dagbrott och utfyllnader utgör tydliga artificiella ingrepp i landskapet. Även tillhörande järnvägar, hamnar och industribebyggelse bär spår från denna epok. Det in-

dustripräglade landskapet kan uppfattas som en mellanform mellan stad och land och finns insprängt i både kust-, slätt- och backlandskapet.

Limhamns kalkbrott

Det gigantiska dagbrottet är resultat av 100 års brytning av råmaterial för Limhamns kalk- och cementindustri.

Lernacken

Den höga kalkstensplatån har skapats av restprodukter från Limhamns kalkindustri. Landskapet är dramatiskt med storslagen utsikt över sundet och Öresundsbron.

Klagshamn

Det vattenfyllda dagbrottet och Klagshamnshalvön är minnen från kalkindustrin i Klagshamn. Här finns även industrianläggning och utskeppningshamn samt en äldre kalkugn.

Södra Sallerup

Kritbrotten vittnar om en verksamhet som pågått från förhistorisk tid till 1900-talets slut.

5. Byar och större gårdar

Eftersom systematisk inventering av byar, större gårdar och landerier saknas är det redovisade urvalet i detta avsnitt inte komplett.

A. Byar

Hyllie

Medeltida by med ödekyrkogård, boställe, skola, gatehus och utskiftade gårdar som har kulturhistoriska och byggnadshistoriska värden. Gränsar till senare tillkommen tätbebyggelse. (MSB sid 148-150).

Bunkeflo

Medeltida by med välbevarade gårdar vid kyrkan. Söder därom två områden med äldre gatehus.

Naffentorp

Tätt liggande stora gårdar inbäddade i lummiga trädgårdar.

Vintrie

Medeltida by. Flertalet gårdar utskiftades, men de som finns kvar har behållit sin lantliga karaktär.

Skumparp

Friliggande agrart präglad lantbebyggelse som i sin nuvarande form började uppföras omkring år 1800. Den lilla byn är välbevarad och har behållit sin särpräglade miljö med en krans av bebyggelse kring ett större öppet område.

Västra Klagstorp

Äldre byggnader som ligger väl samlade kring kyrkan. Framför kyrkan ligger de s k "byastenarna" som är fast fornlämning.

Tygelsjö

Medeltida by där flertalet gårdar utskiftats. Tygelsjö har en stor välbevarad allmänning.

Glostorp

Välbevarad by på en liten höjd som reser sig över det omgivande åkerlandskapet. Centralt placerad medeltida kyrka omgiven av flera fina gårdar och gatehus.

Lockarp

Medeltida by där gårdarna till största delen skiftades ut 1809 och ersattes av gatehus.

Oxie

Bykärnan är inte speciellt välbevarad men resterna utgör en viktig och identitetsskapande faktor i det moderna villasamhället.

Toarp

Den äldre byn är helt borta. Dagens Toarp utgörs av typisk traditionell bebyggelse uppförd i samband med järnvägens tillkomst.

Fosie

Medeltida by med bevarade äldre gatehus i grönområden.

Kvarnby

Medeltida by vid trevägskorsning med ett par större gårdar i oskiftat läge. Gatehusen från 1800-talet har kompletterats med nutida villabebyggelse.

Södra Sallerup

En väl samlad bykärna med välbevarade gårdar och gatehus kring den medeltida kyrkan. Speciellt kan Barnmorskehuset, Klockare gården, Prästgården, Wovragården och bostället nämnas.

Östra Kattarp

Välbevarad by med väl samlade gårdar. Ger en god bild av hur våra byar såg ut före skiftena.

B. Större gårdar och landerier

De i samband med skiftena ur bygemenskapen utflyttade gårdarna är viktiga att behålla så att inte slätten utarmas på byggnader och boställen. Rivning bör endast i undantagsfall tillåtas. Även tillhörande trädgårdsanläggningar av varierande ålder utgör viktiga företeelser i det annars vegetationsfattiga landskapet.

Petersborg

Corps-de-logi, parkanläggning och tillhörande ekonomibyggnader och arbetarbostäder.

Katrinetorp

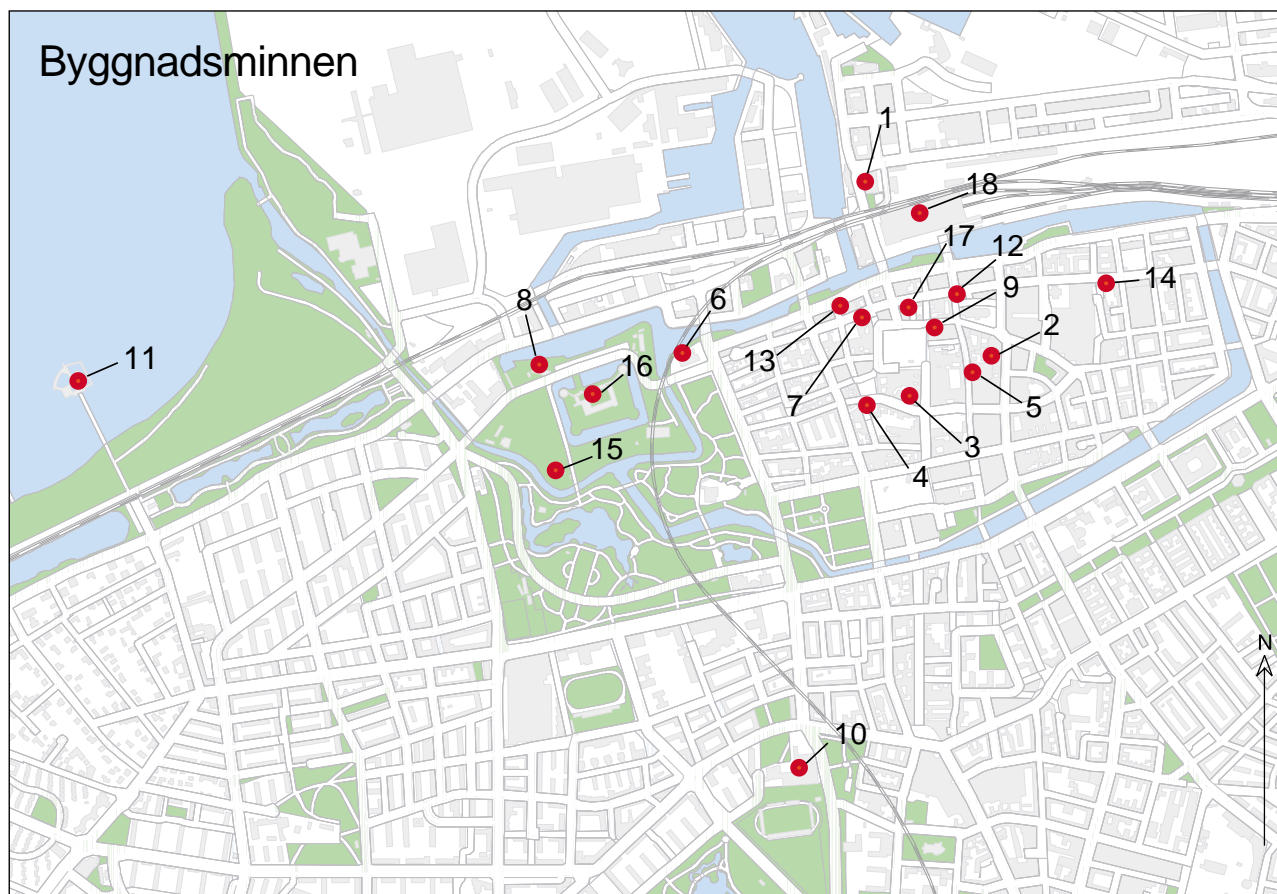
Mangårdsbyggnad (uppförd 1815) med tillhörande park och trädgårdsanläggning samt ekonomibyggnader och de på andra sidan Trelleborgsvägen belägna arbetarbostäderna. (Fråga om byggnadsminnesförklaring är väckt.)

Rönneholm

Uppförd 1798. Byggnaderna har behållit sin 1700-talsprägel och den stora parkanläggningen utgör en viktig oas i området. (MSB s 76-77).

Rosengård, Ulricedals gård, Fredriksberg, Ribersborgsgården, Bellevuegården, Heleneholm, och Augustenborg med tillhörande parkanläggningar och ekonomibyggnader.

Vad det gäller namngivande gårdar i villaområdena bör dessa alltid behandlas med försiktighet då de utgör viktiga identitetsskapare i stadsdelarna.

Byggnadsminnen och andra värdefulla byggnader

Byggnadsminnen

- Centralpoststationen, 1906 (nr 1 på kartan ovan)
- Djäknegatshuset, sju bostads- och affärshus, 1794-1898 (2)
- Flensburgska gården, handelsgård, 1595-1876 (3)
- Hedmanska gården, handelsgård, 1597-1894 (4)
- Hippodromteatern, 1898-1900 (5)
- Hovrätten, 1917 (6)
- Jörgen Kocks hus, handelsgård, 1525 (7)
- Kommandanhuset, tyghus, 1787-1794 (8)
- Kompanihuset, handelshus, c:a 1530 (9)
- Malmö stadsteater, 1944 (10)
- Ribersborgs kallbadhus, 1867, flyttat 1898 (11)
- Riksbankshuset, 1888 (12)
- Rosenvingska-Beijerska husen, bostad och verksamhetslokaler, 1534-1873 (13)
- Sjöbergska huset, bostad och fabriksverksamhet, 1860-1911 (14)
- Slottsmöllan, 1851 (15)
- Malmöhus, riksfäste, 1400-1500-tal (16)
- Länsresidenset, sent 1500-tal (17)
- Centralstationen, 1872 (18).

Kalkugnen i Klagshamn är betecknad som fast fornlämning.

Eventuella tillkommande byggnadsminnen

Beträffande följande byggnader m m har fråga väckts om byggnadsminnesförklaring:

- Valhallapalatset, bostads- och butikshus, 1901
- Malmöhus 1, 1870-talet
- Olga 1, bostadshus, 1903
- Apoteket Lejonet, 1898
- Kungsparken, 1869
- Slottsparken, 1896
- Pildammsparken, 1914
- Pildammsskolans trädgård, skolträdgård, 1925
- Vagnmuseet, ridhus, 1818-19
- Folkets Park, 1893
- Kockumskranen, 1974
- Katrinetorps gård, 1813
- Amiralen, danspalats, 1939
- Davidshallstorg, 1920-30-talen
- Magasin M1, hamnmagasin, 1921
- Royal-biografen, 1961.

Övriga värdefulla byggnader

Under denna rubrik redovisas enskilda byggnader som bedömts som värdefulla i tidigare inventeringar och som inte redan utpekats inom ramen för ovanstående redovisningen av stadskaraktärerna. Förteckningen kommer att kompletteras efter hand som pågående och planerade inventeringar genomförs.

Södervärns vattentorn från 1916 är en av stadens mest karaktärsfulla byggnader.

Louise och Sigurd Hedbergs stiftelse

Stiftelsebyggnad för ”pauvres honteux” uppförd i kv Torsten år 1918. Byggnaden ligger väl inbäddad i grönska och det finns en del mindre byggnader i parken. (MSB s 77).

Åbergiska skolan uppförd i nyrokoko 1903 i kv Klostret.

Folkets Hus uppfördes vid Norra Skolgatan 1892. Byggnaden har förändrats exteriört men är Sveriges äldsta Folkets Hus och har därmed ett stort historiskt värde som dokument över den tidiga arbetarrörelsen.

Rosquistska stiftelsen uppförd 1882 i kvarteret med samma namn.

Malmö kloakpumpstation

Malmö Kloakpumpstation intill Lundavägen i Östervärn är en välbevarad teknikbyggnad som togs i bruk 1908.

Bulltofta Hangar

Hangar från 1925. Lunettformad byggnad på stomme av limträbalkar. Av stort historiskt och teknikhistoriskt värde. Till byggnaden hör även den framföriggande hangarplattan.

Bulltofta Flygstation

I nuvarande Bulltofta Bygg:s lokaler finns delar av Bulltofta gamla flygterminal inbyggd. Flygledartornet och det strax öster därom liggande radartornet bildar en viktig länk tillbaka i tiden då Bulltofta var en av Sveriges stora flygplatser.

Pildammstornet

Välbevarat vattentorn från 1903 med monumentalt läge vid Pildammarna. Byggnaden har teknikhistoriska och arkitektoniska värden.

Södervärns vattentorn

Tornet uppförde 1916 och är en av stadens mer karaktärsfulla byggnader.

Eriksfältsskolan

Välbevarad skolbyggnad med delvis bevarad skolträdgård uppförd år 1900.

Gullviksskolan

Välbevarad skolbyggnad från 1923.

Hohögs mölla

Resterna efter Hohögs mölla i Videdal (kv Kvarnhög), nu ombyggda till industrilokaler. (MSB s 246).

Per Albin Hanssons hem

Beläget i Kulladal vid gatan som bär hans namn. Detta är en karakteristiskt lantlig byggnad med personhistoriska värden. (MSB s 180-182).

Hallstorpsgården

Hallstorpsgården med danspalats, Husie skola och småskolan i Videdal (kv Thymus) utgör en väl samlad äldre bebyggelse.

Kronprinsen

Den höga byggnaden från 1963 utgör idag en viktig del av stadens siluett. (MSB s 62-63).

Sjövärnskärens i Limhamn

Sjövärnskärens och sjöscouterernas lokaler från andra världskriget med äldre inredningsdetaljer från skrotade marinfartyg.

Soldattorpet i Limhamn

Limhamns brandstation

Bunkeflo 9:4

Kroks mölla

Sonekullagården

Kulladalsgården

Husie församlingshem

Kirsebergs mölla.

Fornlämningar och fornlämningsområden

Malmöområdet är en av landets absolut fornlämningsstämaste områden. I Malmö kommun finns tusentals fasta fornlämningar, och varje år upptäcks nya.

Den vanligaste fornlämningstypen är boplatzlämningar från förhistorisk tid. Dessa är dolda under åkermark och senare bebyggelse. Till gruppen dolda lämningar hör även fornlämningar i havet, t ex boplatser från stenåldern, vrak och hamnanläggningar. Andra vanligt förekommande typer av fornlämningar är gravhögar, gravfält och medeltida byplatser.

Kartan visar kulturlagret från den medeltida staden Malmö, de medeltida bytomterna samt övriga synliga fornlämningar. Stråken med gravhögar och de medeltida byplatserna kan sägas utgöra självständiga fornminnesmiljöer som bör respekteras. Synliga fornlämningar med omgivande miljö är skyddade enligt de två första kapitlen i kulturminneslagen (1988:950).

Övriga ej synliga fasta fornlämningar redovisas ej på kartan eftersom den då skulle bli helt översködlig. De finns registrerade i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister. Även dessa skyddas av kulturminneslagen.

